926/13

Den 4. november 2013 blev i sag nr. 84.299:

xxx xxxxx
xxxxxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har forsikring med dækning ved tab af erhvervsevne i PFA Pension. Han klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at udbetale fulde ydelser efter den 1/11 2008 for et anmeldt erhvervsevnetab.

Efter et færdselsuheld den 21/7 2007 udbetalte selskabet fulde ydelser i perioden frem til den 1/11 2008. Herefter har selskabet udbetalt halve ydelser med henvisning til, at klagerens erhvervsevne er nedsat med halvdelen.

Forsikringen giver ret til fulde ydelser og fuld præmiefritagelse, når sikredes erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne. Forsikringen giver ret til halve ydelser og halv præmiefritagelse, når sikredes erhvervsevne er nedsat til 1/2.

Klageren, der er fra 1959, er handelsuddannet og har arbejdet som materialist i sin egen forretning i 25 år indtil sin sygemelding den 21/7 2007. Klageren var involveret i et færdselsuheld, da han som fører af sin egen motorcykel under en overhaling blev påkørt af en venstresvingende bil. I perioden fra den 6/10 2008 til den 23/1 2009 blev klageren arbejdsprøvet på et arbejdsmarkedscenters it-værksted. Kommunen visiterede klageren til flexjob pr. 1/3 2009. I perioden fra den 5/10 2009 til den 31/12 2009 blev klageren arbejdsprøvet på et hospital som bud. Fra den 6/6 2011 til den 21/6 2011 blev

klageren arbejdsprøvet hos … [firma] i en kontor- og marketingafdeling. Ved brev af 20/2 2012 meddelte kommunen klageren, at han var berettiget til førtidspension.

I brev af 8/4 2013 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

"Jeg kan meddele, at min klient, pr. 20. februar 2012, med virkning fra 1. marts samme år, har fået tilkendt førtidspension, jf. bilag ... I den forbindelse skal jeg anmode Ankenævnet for Forsikring om at tilpligte PFA Pension med tilbagevirkende kraft at meddele min klient fuld præmiefritagelse og fuld udbetaling af invalidepension fra den 1. november 2008 og så længe betingelserne er opfyldte. Subsidiært fra pensionstilkendelsen den 1. marts 2012

Som det fremgår af bilag ..., tilkendes min klient førtidspension på baggrund af en vurdering af hans helbredsmæssige situation, der har medført, at hans arbejdsevne er varigt nedsat i en sådan grad, at denne ikke er forenelig med arbejds-markedets krav, end ikke på fleksjobvilkår. Dette fremgår ligeledes af Jobcenter ...s indstillingsskema, bilag ...

Det fremgår ligeledes, at min klient har været arbejdsprøvet grundigt, og: '*Med baggrund i indholdet af ressourceprofilen vurderes det formålsløst at iværksætte yderligere arbejdsprøvninger, og alle aktiverings- revaliderings- og behandlingsmuligheder anses udtømte.'* PFA Pension har herefter fastholdt sin beslutning om, at min klients erhvervsevne er nedsat med mere end halvdelen men ikke med 2/3 af den fulde erhvervsevne.

Det bemærkes, at speciallægeerklæring af 11. juni 2012 udarbejdet af ... for PFA Pension, bilag ..., der ligger til grund for PFA Pensions vurdering, ikke i sine sagsakter medtager tilkendelsen af førtidspension, samt min klients ressourceprofil.

I speciallægeerklæringen af 11. juni 2012 konkluderes det, at min klients gener stemmer overens med de objektive fund, ligesom det konkluderes, at min klients gener er varige og ikke har ændret sig siden 2007. Endvidere fremføres det, at det er usikkert, om der ved arbejdsprøvningerne har været etableret de relevante skånehensyn.

Den afsluttende bemærkning må på det kraftigste afvises med henvisning til Job Visions vurdering af min klients erhvervsevne og min klients ressourceprofil, henholdsvis bilag ... og ...

Det følger af Job Visions vurdering, bilag ..., at min klient har en høj arbejdsmoral og en række ressourcer. Min klient er blevet afprøvet indenfor kontor/marketing. '*Dette har været det mest realistiske erhverv i forhold til...'* Det var planen, at min klients arbejdstid skulle stige til 12 timer ugentligt, hvilket måtte opgives. Der er endvidere fra Job Visions side taget stilling til arbejdsredskaber, og det vurderes, at der ikke er andre hjælpemidler, end dem min klient havde til rådighed, der ville kunne lempe min klients gener. En personlig assistent er også blevet overvejet, men måtte afvises.

Min klients gener forværres betydeligt ved brug af computer, administrative opgaver, lytte i høretelefoner/telefonsamtaler, samtaler, multitasking og krav til koncentrationsevnen. På denne baggrund fandt Job Vision efter deres grundige afprøvning af min klient, at der ikke kunne peges på jobmuligheder, der kunne tilgodese min klients skånebehov og samtidig udgøre en reel arbejdskraft i et fleksjob.

Af min klients ressourceprofil udarbejdet af Jobcenter ..., bilag ..., fremgår det, at min klient har været arbejdsprøvet på IT værkstedet på Arbejdsmarkedscenter ... og været i virksom-

hedspraktik ved … [firma] ..., Distributionscenter. Virksomhedspraktikken ophørte, da det blev afklaret, at min klients arbejdsevne var '*ubetydelig'.*

Det vurderes i ressourceprofilen, at min klients helbredsmæssige situation er den eneste barriere i forhold til faglige og praktiske kompetencer. Det fremgår ligeledes, at arbejdspladsen har været ergonomisk hensigtsmæssigt indrettet, med letindstillelig stol og elektrisk højdejusterbart bord. Det må på denne baggrund afvises, at der ikke har været relevante skånehensyn i min klients arbejdsprøvning.

Slutteligt konkluderes det *'på baggrund af det længerevarende afklaringsforløb ved Arbejdsmarkedscenter ... ... at man på Arbejdsmarkedscenter ... ikke kan pege på yderligere revalideringsmæssige foranstaltninger, der ville kunne kompensere for de helbredsmæssige gener.'* Der er således foretaget grundige vurderinger af min klients skånebehov i forbindelse med arbejdsprøvning og virksomhedspraktik.

Min klient tilrådes udstrækning og motion i PFA Pensions speciallægeerklæring, hvilket er et godt råd, men da min klient har været tilknyttet fysioterapien på Arbejdsmarkedscenter ... siden den 23. oktober 2008, hvor han har deltaget i den fysiske træning 3-5 gange ugentligt af en times varighed pr. gang, ser jeg ikke dette som værende en mulighed for at forbedre min klients erhvervsevne.

I brev af 24. juni 2008 fra kiropraktor ..., bilag ..., fremgår det, at min klient lider af øget torakal kyfose med ludende skulder og stærk anterior holdning af hovedet og øget lumbal lordose. Ligesom der er stærk nedsat cervikal bevægelighed i alle retninger. På baggrund af behandlingsforløbet konkluderes det, at min klient har reageret begrænset på behandlingen, men har opnået nogen smertelindring supraklavikulært og i højre arm, men nakkesmerterne er stort set uforandrede.

Det konkluderes i speciallægeerklæring af 2. juni 2009, udarbejdet af speciallæge i neurokirurgi ..., overlæge, dr. med. ved Neurokirurgisk afdeling på ... Sygehus, bilag ..., at smertetilstanden, trods langvarig fysioterapi, ikke er bedret og tilstanden derfor anses for stationær. Slutteligt konkluderes det af speciallægen, at: '*Skadelidtes erhvervsevne indenfor nakkerygbelastende arbejde som længere tids stillesiddende arbejde er klart nedsat, og der er betydelige gener i den daglige livsførelse i form af mén.'*

Jeg henviser endvidere til speciallægeepikrise af 4. maj 2010 udarbejdet af speciallæge i neurologi, dr.med. ..., bilag ..., hvori det konkluderes, at der er tale om en kronisk smerte tilstand i nakkeskulderbæltet. Speciallægen anfører, at han har stillet min klient i udsigt, at tilstanden kan risikere at være stationær.

Af min klients generelle helbredsattest, bilag ..., fremgår det, at min klient i sommeren 2007 pådrog sig svære kvæstelser, herunder brud på 2. halshvirvel, diverse ribbensbrud, samt brud på højre kraveben og blod i lungehulen, i forbindelse med et motorcykeluheld. Min klient har siden fulgt en række speciallæge amb., herunder ortopædkirurgi amb. og neurologisk amb. med henblik på optimering af smertebehandling. Endvidere har min klient været henvist til reumatolog med henblik på det samme, denne kunne dog ikke gøre noget yderligere for min klient.

Det fremgår ligeledes af bilag ..., at min klient har gennemgået adskillige fysioterapiforløb og kiropraktorbehandlinger uden det har bedret hans tilstand. Det konkluderes, at: *'Behandlingsmulighederne syntes udtømte...'* og: '*Traumet er nu efterhånden 4 år gammelt, og der er ikke sket nogen bedring i tilstanden de seneste år, og man kan ej heller forvente, at der*

kommer nogle yderligere fremskridt på nuværende tidspunkt.' Min klint har således været igennem et langt behandlingsforløb uden nogen gavnlig effekt i forhold til en varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Lægen skønner endvidere, efter min klient har været i praktikjob med minimalt timeantal, hvilket ikke gik, at han ikke finder at yderligere jobtræning eller afprøvning vil få nogen konsekvenser overhovedet. Såvel min klients behandlingsmuligheder som muligheder for tilknytning til arbejdsmarkedet er altså afprøvede og udtømte.

I forbindelse med afgørelsen af erstatningen i min klients private erstatningssag vedrørende uheldet i 2007, er der indgået forlig med modpartens ansvarsforsikringsselskab GF Forsikring, hvorefter GF har anerkendt at min klient som følge af ulykkestilfældet er blevet påført et erhvervsevnetab på 65%, - netop svarende til en erhvervsevnenedsættelse på 2/3.

På baggrund af ovenstående bør det fremgå, at min klients erhvervsevne er nedsat med minimum to tredjedele, og ikke med mellem halvdelen og to tredjedele, som det hævdes af PFA Pension."

I brev af 29/4 2013 til nævnet har selskabet redegjort for sagsforløbet samt gengivet en række af klagerens lægelige og kommunale oplysninger. Af brevet fremgår endvidere bl.a.:

"Ved vurdering af forsikredes erhvervsevne lægger PFA Pension vægt på, at forsikrede i juli 2007 var involveret i et ret kompliceret trafikuheld, hvor han som fører af en motorcykel pådrog sig diverse brud og kvæstelser, hvilke han nu lider af følger efter.

PFA Pension kan oplyse, at selskabet adskillige gange har forelagt sagens lægelige oplysninger til vurdering ved selskabets interne lægekonsulenter, der ud fra de objektive fund finder det relevant at vurdere, at forsikredes erhvervsevne er nedsat med mellem halvdelen og to tredjedele, men ikke med mindst to tredjedele.

PFA Pension lægger vægt på, at forsikrede varetager dagligdagsopgaver i hjemmet, fraset de tungeste typer af opgaver, og at forsikrede er i stand til at køre bil, herunder endog meget lange ture op gennem Sverige og til Sydeuropa, hvor der dog må holdes pauser/overnattes undervejs.

PFA Pension bemærker, at forsikrede til undersøgelse ved orthopædkirurgisk speciallæge bevæger sig frit og ubesværet, og at forsikrede ses at have bevaret kraft og muskelfylde i begge overarme.

PFA Pension lægger desuden vægt på, at speciallæge i orthopædkirurgi vurderer, at forsikredes funktionsniveau er nedsat i moderat grad og i øvrigt stiller sig tvivlende over for det kommunale afklaringsforløb.

PFA Pension lægger ud over de lægeligt objektive fund vægt på, at forsikrede i optræningsforløb via Arbejdsmarkedscenter ... har fungeret 5 timer dagligt, inklusive træning ved fysioterapeut.

PFA Pension lægger desuden vægt på, at forsikrede under arbejdsprøvning i postafdelingen på ... Sygehus formåede 20 timers arbejde ugentligt, idet skånehensyn i vidt omfang blev til-

godeset. PFA Pension bemærker, at forsikrede har givet udtryk for, at der var opgaver, han ikke kunne deltage i, da arbejdet var for tungt, og at skånehensynene af denne grund ikke til fulde blev tilgodeset i denne arbejdsprøvning.

PFA Pension er uforstående over for, at forsikrede i forbindelse med arbejdsprøvning hos … [firma], hvor han blot var observatør, oplevede sig ude af stand til noget og oplevede forværring af sine symptomer uanset hvilke typer af opgaver, han blev præsenteret for, idet der ikke ses at være indtruffet en forværring af forsikredes helbredsmæssige tilstand.

Det er PFA Pensions opfattelse, at arbejdsprøvningen hos … [firma] ikke er retvisende i forhold til forsikredes erhvervsevne, hvilket også forsikredes funktionsniveau i hjemmet bestyrker.

PFA Pension lægger vægt på, at det af de lægelige akter fremgår, at tilstanden er uændret siden opheling af brud mv. i 2007.

Det er PFA Pensions opfattelse, at medicinsk udredningsforløb og kommunalt afklaringsforløb ikke har været hensigtsmæssigt for forsikrede.

PFA Pension bemærker hertil, at det fremgår af bilag ..., at forsikrede den 15. november 2007 har oplyst Jobcenteret, at han selv havde opsagt sin stilling få måneder forud for ulykken til fratræden 1. september 2007 uden at vide, hvad han herefter skulle beskæftige sig med andet end, at det ikke skulle være inden for materialistbranchen.

Efter visitation til fleksjob går forsikrede ledig længe uden at ansættelse kommer på tale, og forsikrede bliver i denne periode mere og mere skeptisk i forhold til tilbagevenden til arbejdsmarkedet og egen formåen.

Forsikrede ønsker sig således fredet i perioder af afklaringsforløbet og søger her tilbage til behandlingssystemet, der bemærker, at den verserende erstatningssag bør tages i betragtning i forhold til forsikredes situation (bilag ...), at forsikrede trænger til at komme ud af behandlingssystemet og lære at leve med sine gener (bilag ...), og i øvrigt stiller sig tvivlende over for det kommunale forløb (bilag ... og desuden ...).

Det er PFA Pensions opfattelse, at et uhensigtsmæssigt kommunalt optrænings- og afklaringsforløb med lange pauser og megen ventetid uden udsigt til ansættelse i fleksjob på grund af forsikredes tilbageholdenhed og usikkerhed og på grund af arbejdsmarkedsmæssige forhold, der sluttelig resulterer i kommunens tilkendelse af førtidspension, er uden betydning i forhold til PFA Pensions vurdering af forsikredes evne til at varetage et arbejde.

PFA Pension anerkender, at forsikrede efter trafikuheldet har pådraget sig visse varige mén, der i nogen grad nedsætter hans erhvervsevne. Det er PFA Pensions opfattelse, at forsikrede har skånehensyn i forhold til skulder- nakke- og rygbelastende arbejde, undgåelse af tunge løft, nedsat tid, mulighed for pauser efter behov og varierende arbejdsstillinger. Det er PFA Pensions vurdering, at forsikrede under hensyntagen til skånebehovene bør kunne varetage arbejde svarende til ca. halv tid, og at erhvervsevnen er nedsat med ca. halvdelen.

Konklusion
Det er således PFA Pensions opfattelse, at forsikrede har et vist erhvervsevnetab, og at PFA Pension siden 1. november 2008 med rette her udbetalt halve forsikringsydelser. Det er PFA Pensions opfattelse, at der ikke i forbindelse med tilkendelse af førtidspension er dokumente-

ret en yderligere erhvervsevnenedsættelse, og at denne kommunale afgørelse ikke medfører ændringer i PFA Pensions vurdering af forsikredes erhvervsevne."

Med henvisning til selskabets brev af 29/4 2013 har klagerens advokat i brev af 18/6 2013 til nævnet bl.a. påpeget:

"PFA Pension anfører i indlæg af 2. maj 2013 [29/4 2013], at man lægger vægt på, at min klient varetager dagligdags opgaver i hjemmet fraset tunge opgaver samt kører bil på lange ture.

Hertil skal bemærkes, at min klient ganske vist udfører dagligdags opgaver i hjemmet, men at disse udføres i et meget lavt tempo og med ganske betragtelige pauser indlagt. Dette til trods oplever min klient ofte væsentlige gener ved udførelsen af sådanne lette dagligdags opgaver. Det må bestrides, at blot fordi min klient er i stand til at udføre disse lette dagligdags opgaver i sit eget tempo, så er han også i stand til at varetage et arbejde på ca. 1/3 tid. Noget sådant er forsøgt gentagne gange uden held, som det også dokumenteres i klage af 8. april 2013.

PFA Pensions bemærkninger om, at min klient er i stand til at køre lange ture er ikke helt korrekt. Min klient udtalte, at han formentligt ville være i stand til at køre 400 kilometer, men at dette ville kræve en del pauser for min klient. I forhold til de af PFA Pension fremsatte bemærkninger om lange ture til Sydeuropa og Sverige, udtalte min klient sig hypotetisk om, at hvis dette skulle ske, ville det kræve mange pauser samt chaufførskift og overnatninger.

PFA Pension bemærker desuden, at min klient ved optræningsforløb på Arbejdsmarkedscenter ... fungerede 5 timer dagligt. Det skal hertil bemærkes, at dette skete i en periode, hvor min klient fortsat håbede på en bedring i sin tilstand, og at han derfor udholdte smerter og gener, som han nok ikke ellers ville have udholdt. Det stabile fremmøde resulterede i, at min klient havde hovedpine, nakkesmerter og koncentrationsbesvær og måtte tage smertestillende medicin. Dette blev der af min klients sagsbehandlere taget højde for, således at min klient kunne holde flere og ekstra lange pauser fra arbejdet. En 5 timers daglig arbejdsdag er således ikke retvisende for min klients reelle arbejdsevne.

PFA Pension lægger desuden vægt på, at min klient på ... Sygehus formåede 20 timers arbejde ugentligt, idet skånehensyn i vidt omfang blev tilgodeset. Hertil skal det bemærkes, at det fremgår af det af PFA Pension fremlagte brev af 7. marts 2010, bilag ..., at min klients reelle arbejdstid var ca. 2,5 timer dagligt, svarende til 12,5 timer ugentligt.

PFA Pension stiller sig uforstående for, at min klient i forbindelse med arbejdsprøvning hos … [firma] oplevede sig ude af stand til noget og oplevede forværring af sine symptomer uanset, hvilke opgaver han skulle udføre. Til dokumentation af, at denne tilstand virkelig var sådan vedlægges min klients dagbog for perioden 6. juni 2011 til 16. juni 2011 til brug for Job Visions afklaring af min klient som bilag ...

PFA Pension bemærker endvidere, at min klient selv opsagde sin stilling få måneder forud for ulykkens indtræden. Det bemærkes, at min klient gjorde dette uden at vide, hvad han skulle beskæftige sig med, andet end at det ikke skulle være indenfor materialistbranchen.

Dette må i sin helhed bestrides, da man klients opsigelse skete i forbindelse med en kapitalfonds overtagelse af ...-butikkerne, hvori for min klient indgik en overgangsperiode på 6 måneder som butikschef i den af min klient tidligere ejede ...-butik. Min klient blev dog tilbudt

ansættelse i en ny og større ..., end den han tidligere havde ejet og været leder i. I mellemtiden indtrådte min klients ulykke imidlertid, og jobbet måtte besættes til anden side. Til dokumentation herfor vedlægges udtalelse af 1. marts 2009 fra HR-direktør i ..., ... som bilag ...

PFA Pension lægger desuden vægt på, at min klients verserende erstatningssag har indflydelse på min klients situation. Ved forklarende lægelig udtalelse fra professor, overlæge, dr. med. ... af 27. september 2009, bilag ... fremgår det, at min klient ikke pynter på sine smerter, men at disse i nogle tilfælde kan forstærke kroniske smerter.

Af det af PFA Pension fremlagte bilag ..., side 28f fremgår det, at min klient kunne arbejde 5 timer dagligt, inklusive træning og tid hos fysioterapeut. Resultatet af denne træning hos fysioterapeut blev imidlertid, at min klient fik det markant værre. Dette dokumenteres af bilag ...

Som det fremgår heraf, samt af alt andet foreliggende materiale kan min klient i en ganske kortvarig periode varetage en stilling på mere end 1/3 tid, men efter ganske kort tid bliver skånehensynene samt de personlige omkostninger for min klient på hjemmefronten så store, at dette ikke er holdbart i længden.

Det må endelig bemærkes, at indlægget fra PFA Pension i det hele virker som om man har ønsket at få det til at fremstå som om min klient er blevet magelig og ikke længere ønsker at have et arbejde. Dette er langt fra tilfældet. Således må henvises til det i klage af 8. april 2013 fremlagte bilag ..., hvori Job Vision konkluderer, at min klient har en høj arbejdsmoral og mange ressourcer. Min klients eneste barriere i forhold til arbejdsmarkedet er således, at han fysisk ikke kan arbejde mere end 1/3 tid.

Endelig skal det bemærkes, at det afgørende kriterium ved vurderingen af min klients restarbejdsevne er hans indtjeningsevne i forhold til min klients erhvervsevne i forhold til en person med tilsvarende alder, uddannelse, alder og kvalifikationer. Det bestrides, at min klient vil kunne blive ansat i et sådant job, hvor han ville kunne opnå en indkomst svarende til 1/3 af dette."

Nævnet har modtaget en række bilag, herunder diverse lægelige og kommunale akter.

Nogle af de modtagne bilag gengives i uddrag nedenfor.

Af klagerens kommunale ressourceprofil fremgår bl.a.:

"18.08.08 ...:
D.d. drøftet med sociallægen som anbefaler at pgl. henvises til Arbejdsmarkedscenter ... med det samme, for en afklaring af arbejdsevnen idet det er en kompliceret problemstilling med fraktur i halshvirvel og langvarig sygdom. Der er ikke tegn til bedring hverken spontant eller som følge af behandling. der vil muligvis være en speciallægeerklæring gennem forsikringssag indenfor den nærmeste fremtid. Sociallægen foreslår Arbejdsmarkedscenteret fordi der er mulighed for psykologisk og lægelig/ tværfaglig behandling. Hvis pgl. ikke er indstillet på dette anbefaler sociallægen et centerteammøde.

Uddrag fra Specifik helbredelsesattest af den 25.06.08 som følger. For attestens fulde ordlyd henvises til sagen:
Har været til reumatologisk vurdering hos speciallæge (vedlagt kopi), der konkluderer at han skal undgå skulder-nakkebelastende arbejde, og at smerterne formentlig bliver mindre med

tiden. Lige aktuelt skønnes tilstanden at være ret stationær. Pt. har fortsat væsentlig nedsat bevægelighed i halscolumna til begge sider. Normal neurologi.
Diagnoser: Fractura vertebra cervicalis sequelae (følger efter brud på halshvirvel). Prognose: Som anført ved reumatolog vil der formentlig restere nedsat bevægelighed, men smerterne vil formentlig med tiden blive mindre.
Bør ikke tilbydes nakke-rygbelastende arbejde. Lige aktuelt vil han ikke kunne fungere i et fuldtidsjob.
Man vil formentlig kunne påregne en vis bedring i løbet af de kommende 3-6 mdr."

Af en anden ressourceprofil fra kommunen fremgår endvidere:

"26/01/09
[Klageren] (...) startede den 6.10.08 - 10.10.08 i et intro-forløb ved Arbejdsmarkedscenter ... Efter intro blev det besluttet, at [klageren] skulle starte op internt i huset.
[Klageren] startede herefter op i t-værkstedet den 22.10.08 - og forløbet er afsluttet den 23.01.09. Arbejdstiden har været aftalt fra 9-14 dagligt.
[Klageren] har haft et særdeles stabilt fremmøde. Der har i forløbet været 1 sygedag på grund af ondt i ryggen, og 2 dage hvor [klageren] haft fået fri, bl.a for at følge sin kone til behandling.
Der har været enkelte dage, hvor [klageren] er gået lidt tidligere hjem grundet rygsmerter.
Det er tydeligt, at [klageren] er vant til at være på en arbejdsplads, og at han har let ved at opfylde de krav der stilles på arbejdsmarkedet i form af mødestabilitet, samarbejdsevne, ansvarlighed mv.
[Klageren] har vist, at han er i stand til at arbejde koncentreret og intensivt når en opgave har skullet løses, og han har haft udmærkede praktiske færdigheder i forhold til at bruge IT. Kvalitetsforståelsen har været fin, han har arbejdet grundigt og omhyggeligt, været opmærksom på at forstå programmerne, og at det er vigtigere at gøre tingene rigtigt end hurtigt.
[Klageren] har haft et fint overblik, arbejdet selvstændigt og evnet at strukturere de ting han har haft med at gøre.
I perioder har han primært brugt tiden til at kigge efter relevante jobmuligheder samt undersøge om der var korterevarende uddannelser der kunne være aktuelle.
I forløbet har [klageren] arbejdet med Excel (regneark), PowerPoint (præsentationsprogram) Acces (database) samt internet og job/praktiksøgning.
For at føle sig rigtig hjemme i Excel har [klageren] gennemgået grundbogen med praktiske opgaver 2 gange.
Han har formået at arbejde efter en manual og sætte sig ind i nyt stof.
[Klageren] har været opmærksom på at bede om hjælp, når han har haft behov for det, og ikke sidde for lang tid over opgaverne, hvis han gik i stå.
...
27/02/09
Der vurderes på baggrund af udtalelser fra pgl., sociallæge, fysioterapeut, forløb ved …, pgl.s læge, samt diverse speciallæger:

Der vurderes at være tale om længerevarende sygemelding i over 1½ år efter motorcykeluheld sommeren 2007. Der vurderes som følge af dette uheld at have opstået helbredsmæssige gener og problematikker, som man havde håbet på kunne bedres ved tid og optræning.
De helbredsmæssige gener viser sig i form af smerter i nakke, hals skulder og ryg, hovedpine, søvnbesvær, koncentrationsbesvær og som følge heraf også nedsat energiniveau. Det vurderes nu efter længerevarende trænings- og afklaringsforløb, at der ikke længere er mulighed for væsentlig bedring af den helbredsmæssige situation. De helbredsmæssige gener vurderes at medføre, at pgl.s funktionsniveau og arbejdsevne er væsentlig nedsat. Pgl.s ar-

bejdsevne vurderes i forlængelse heraf, at være nedsat i et sådant omfang, at en tilbagevenden til det ordinære arbejdsmarked ikke længere er realistisk, da pgl.s arbejdsevne skønnes til maks ½ af 'normal' arbejdsevne. Dette grundet den registrerede nedsatte koncentrationsevne, samt det nødvendige nedsatte timetal, som pgl. nu magter. Yderligere behandlingsmæssige tiltag eller træning vurderes udelukkende at have til formål at bedre den generelle livskvalitet, ikke pgl.s arbejdsevne: Dermed vurderes de behandlingsmæssige muligheder som værende udtømte.

Det vurderes som en væsentlig barriere, at pgl. grundet de helbredsmæssige begrænsninger, ikke længere tror på, at en tilbagevenden til det ordinære arbejdsmarked er realistisk, samt ikke kan fortsætte indenfor sit fag som materialist. Det vurderes desuden som en barriere, at man på Arbejdsmarkedscenter ... ikke kan pege på yderligere revalideringsmæssige foranstaltninger, der ville kunne kompencere for de helbredsmæssige gener. I hvert tilfælde ikke i tilstrækkelig grad til, at man ved uddannelse, videre afprøvning eller andet ville kunne bringe pgl. i stand til igen at varetage ordinær beskæftigelse. Dermed vurderes det, at eventuelle fortsatte revalideringsmæssige foranstaltninger har til hensigt at afklare vilkårene omkring fremtidig tilknytning til arbejdsmarkedet på fleksjobvilkår, og ikke med henblik på at gøre pgl. i stand til at varetage fuldtids/ordinær beskæftigelse.
Dermed vurderes de revalideringsmæssige muligheder som værende udtømte.

Det er endvidere vurderet at der er tale om begrænsninger, der ikke kan kompenseres gennem de statslige handicapkompenserende ordninger, idet pgl. er smerteplaget med udtrætning og koncentrationsbesvær til følge. hvorfor skånehensynet primært er nedsat tid.

Det vurderes derfor, at pgl.s fremtidige arbejdsmarkedstilknytning bliver på fleksjobvilkår. Det vurderes i forlængelse heraf, at der fortsat er formål med videre forløb ved Arbejdsmarkedscenter ..., med henblik på hjælp til at afklare fremtidigt arbejdsområde - på fleksjobvilkår.
...
Forfaldsdato: 06-11-2009

Kommentar: Ut. deltog den 4.11.09 i opfølgning ved ... Sygehus, postafdelingen, hvor [klageren] har været i afprøvning siden 5.10.09.
Med ved mødet deltager [klageren], kontaktperson ...

[Klageren] starter med at oplyse, at han er glad for at komme på arbejdspladsen, og har følt sig godt modtaget.
Han er glad for, at mødetiden først er kl. 9.00, idet han har svært ved at få kroppen igang om morgenen.
[Klageren] kører rundt … i en vogn, han har en runde på ca. 1 time. Herefter sorterer han forskellig post, og der er også indimellem pc arbejde. Arbejdet er meget varierende, og der er indlagt forskellige pauser, hvilket er godt for [klageren]. Sidst på formiddagen sidder [klageren] ned nogle gange af ca. 5-10 minutter, for at hvile kroppen.

[Klageren] oplyser, at han er træt, når han kommer hjem. Han må hvile sig dagligt efter arbejde, og får ikke udrettet meget andet. [Klageren] oplyser, at hans smerter er de samme, og at han er smerteplaget dagligt - men der er ikke noget mønster i smerterne.
Han kan derfor ikke sige, at han har fået det værre efter han er startet arbejdsprøvningen. Vi drøfter også, at denne form for arbejde er ideel for [klageren], idet der ikke er tunge løft, og der er tale om varieret arbejde, hvor han har mulighed for at bevæge sig.
Da [klageren] kun har været igang i en måned (hvor der har været en uges ferie) er det en kort periode at vurdere noget på, så det besluttes at forlænge arbejdsprøvningen, så der laves en virksomhedspraktik frem til 31.12.09.

...
15/12/11
Jf. beskrivelse fra virksomhedspraktikken fra 6.6.2011- 21.6.2011 ved … [firma], 12 timer pr. uge fordelt på 4 dage med arbejdstid fra kl. 9 - 12.00.
[Klageren] er blevet afprøvet indenfor kontor/marketing.
Dette har været det mest realistiske erhverv i forhold til [klagerens] begrænsning.
[Klageren] har store gener i hoved/nakke/arme/ryg regionen, dette betyder, at [klageren] ikke kan påtage sig fysisk betonet arbejde. [Klageren] er derfor henvist til kontor, telemarketing, rådgivning o.l. arbejde.

Praktikken havde til formål, at beskrive en erhvervsevne og evt. barrierer for udnyttelsen af ressourcerne.
[Klageren] har i hele praktikken 'blot' været observatør, for at blive sat ind i arbejdsgangen.
Dette har forværret [klagerens] symptomer i en sådan grad, at det har medført hele og halve sygedage. Planen med at øge timetallet blev aflyst, da [klageren] end ikke magtede de 12 timer, der var udgangspunktet.
Der er taget stilling til arbejdsredskaber. [Klageren] har haft hæve/sænkebord til rådighed og en god stol.
Det vurderes, at der ikke er andre hjælpemidler, der vil kunne lempe [klagerens] symptomer.
Personlig ass. er overvejet og vurderet irrelevant i forhold til [klageren], da man ikke er nået til reelle arbejdsopgaver grundet helbredet.
Der kan derfor ikke peges på en personlig ass., til at varetage de arbejdsopgaver [klageren] ikke kan, da der ikke har vist sig at være nogle.
[Klagerens] symptomer forværres betydeligt ved PC brug, administrative opgaver, lytte i høretlf (telefonsamtaler), samtaler, multitasking og krav til koncentrationsevnen."

Af kommunens brev af 9/1 2012 til klageren fremgår:

"Indstilling: Det indstilles, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, da det er dokumenteret, at pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltning.

Begrundelse for indstilling:
Det drejer sig om en 52 årig gift mand som bor sammen med sin ægtefælle og 2 af sine 3 børn over 18 år. Har siden d. 1.3.2009 været forsørget af ledighedsydelse.

[Klageren] er handelsuddannet som materialist i 1981 og har siden 1985 været selvstændig med egen materialist forretning i ... fra 1985-2007, og har derfor erfaring med og faglige kompetencer indenfor ledelses- og personaleansvar, kundekontakt og service, indkøb m.m., pc på brugerniveau, samarbejde med kommune og andre instanser.
Han solgte forretningen i 2007 og opsagde sin stilling fra 31.5.2007 med fratrædelse 1.9.2007. Havde fået tilbud om job som butiksleder i større ...forretning, som han dog ikke nåede at tiltræde, før ulykken indtraf.

Har været sygemeldt pga. motorcykelulykke d. 21.7.2007 med svære kvæstelser til følge, herunder brud på anden halshvirvel og diverse ribbensbrud i hø.sidig kravebensbrud. Endvidere blod i lungehulen. Har nu smerter i nakke, arm og skulder og nedsat bevægelighed.
[Klageren] er arbejdsprøvet på IT værkstedet på Arbejdsmarkedscenter ..., hvor han har kunnet arbejde 5 timer dagligt, incl. træning og tid hos fysioterapeut.
Er visiteret til fleksjob pr. 1.3.2009 og fortsætter sit forløb ved Arbejdsmarkedscenter ... og planen er en virksomhedspraktik - gerne i forsikringsselskab for en ekstern afprøvning.

Starter i arbejdsprøvning ved ... Sygehus Posttjenesten d. 5.10.2009-31.12.2009, hvor synes at [klageren] kan holde til arbejdet i afdelingen i 4 timer om dagen. Arbejdet synes at matche hans skånehensyn på en god måde, idet arbejdet er varieret, der er mulighed for pauser efter behov. Desværre er der ingen mulighed for ansættelse i afdelingen på nuværende tidspunkt.

Henvises ifm. ledighed og afslutning ved Arbejdsmarkedscenter ... til Anden Aktør/Jobvision.
Starter i virksomhedspraktik ved … [firma], ... Distributionscenter fra d. 6.6.2011-21.6.2011 hvor han stopper i sin praktik, da der ikke længere er et formål med praktikken. Er blevet afprøvet indenfor kontor/marketing.
[Klageren] har i hele praktikken 'blot' været observatør, for at blive sat ind i arbejdsgangen. Dette har forværret [klagerens] symptomer i en sådan grad, at det har medført hele og halve sygedage.
På baggrund af denne praktik er det vurderet at, der ikke kan peges på jobmuligheder der tilgodeser [klagerens] skånebehov og samtidig udgør en reel arbejdskraft i et fleksjob.

Med baggrund i [klagerens] samlede helbredsmæssige situation vurderes, at [klagerens] arbejdsevne varigt er nedsat i en sådan grad, at denne ikke vil være forenelig med arbejdsmarkedets krav end ikke på fleksjobvilkår.

Med baggrund i de lægelige akter er det min vurdering, at det er formålsløst at iværksætte yderligere arbejdsprøvninger, ligesom det er min vurdering, at alle aktiverings- og revalideringsmuligheder og behandlingsmuligheder er udtømte."

Af speciallægeerklæring af 11/6 2012 fra en ortopædkirurg fremgår bl.a.:

"**Nuværende**
Den 21.07.2007 var undersøgte impliceret i trafikuheld, hvor han på motorcykel overhalede en bil, der samtidig drejede til venstre. Undersøgte blev slynget af motorcyklen, landede i en grøft, styrthjelmen blev slået af, og undersøgte var kortvarig bevidstløs. Undersøgte blev modtaget som traumepatient på skadestuen, ... Sygehus, hvor undersøgelser viste basis densfraktur (brud på opadgående tap på anden nakkehvirvel) i god stilling uden tegn på læsion af rygmarven, brud af fire højresidige ribben, højresidig lungekvæstelse, brud af højre kraveben, contusion (slag) mod lænderyggen, hudafskrabninger på højre knæ samt 2 revnede kindtænder. Nakkebrud blev behandlet med stiv halskrave, der blev anlagt højresidig lungehuledræn og givet smertelindrende morfin. Undersøgte var indlagt 19 dage, den første tid på intensiv afdeling.
Undersøgte blev behandlet med stiv halskrave i 3 måneder og startede herefter behandling i form af massage af nakken ved fysioterapeut. Undersøgte havde smerter og stivhed i nakken og modtog 30-35 behandlinger uden effekt på stivhed eller smerter. Pga fortsatte smerter og stivhed i nakken blev undersøgte, efter henvisning fra egen læge, reumatologisk vurderet, april 2008. Ved reumatologisk undersøgelse fandtes nedsat bevægelighed af nakken, og der blev tilrådet fremtidige skånehensyn i forhold til nakke-skulderbelastende arbejde.
Ved ambulant kontrol på Ortopædkirurgisk afdeling knapt 1,5 år efter ulykken, var der fortsat klager over hovedpine, koncentrationsbesvær, klager over træthed og behov for indtagelse af smertelindrende medicin, Panodil, Ipren og en gang i mellem Tradolan. Røntgenbilleder af nakken viste, at bruddet var ophelet, og undersøgte blev afsluttet. Fortsatte gener (smerter i nakkeskulderåg, træthed, koncentrations- og inprentningssvækkelse irritabilitet og hovedpine) medførte behandling ved kiropraktor, akupunktur og muskeltræning i form af norsk sekvenstræning uden effekt, og efterfølgende blev undersøgte, maj 2010, via henvisning fra egen læge, undersøgt af neurolog, der fandt diskret kipning af hovedet mod højre, indskrænket bevægelighed af nakken samt diffus ændret følelse på højre arm. Neurolog vurderede, at

symptomerne var forenelige med kronisk smertetilstand i højresidige nakkeskulderbælte, muligvis på myogen (muskulær) basis. Der blev foreslået henvisning til Smerteklinikken og evt til et genoptræningsforløb.
Aug. 2010 blev undersøgte vurderet på Smerteklinik, hvor det fandtes, at undersøgte havde kronisk smertetilstand efter tidligere densfraktur (nakkebrud) uden betydende muskulære forandringer. Undersøgte blev instrueret og vejledt ved en enkelt samtale ved fysioterapeut.
April 2011 kom der forværring af undersøgtes smertegener fra ryggen og undersøgte havde et behandlingsforløb (behandlinger ca hver 3. dag, ialt 6-8 behandlinger) ved kiropraktor medførende bedring.

Undersøgte oplyser, at generne aktuelt hverken er værre eller bedre, end de var kort tid efter seponeringen af stiv halskrave i oktober 2007.
Generne er daglig tilstedeværende hovedpine, som kan forværres af læsning eller ved at sidde foran PC. Lindres ved at indtage ekstra Pamol + Ibuprofen. Hovedpinen kan blive så svær, at undersøgte må ligge ned. Hovedpinen kan ledsages af svimmelhed og kvalme, aldrig opkastninger.
Nakken er med konstant stivhed, som kan blive til smerter med udstråling til højre side af hovedet, til højre øje og kan også stråle til venstre side af baghovedet. PC-arbejde eller manglende hvil kan fremkalde smerterne. Nattesøvnen forstyrres af smerterne.

Undersøgte falder hurtigt i søvn men vågner flere gange pga smerter i højre skulder, højre side af brystkasse og nakken, og der er tinnitus. Undersøgte skifter hovedpude flere gange i løbet af natten, er oppe at sidde på sengekanten eller går lidt rundt, for at få smerterne til at forsvinde og falde i søvn igen. Natten til dagens undersøgelse har undersøgte været oppe x 3, og den ene gang lagde han sig på gulvet for at strække ud og tog ekstra smertelindrende medicin.
Der er klager over tinnitus, en konstant susen i venstre øre. Når hovedpinen forværres, forværres tinnitus også. Undersøgte oplyser at have været ved ørelæge med generne og oplyser, at der blev påvist nedsat hørelse på venstre øre. Der blev ikke fundet mulighed for behandling.
Der er gener fra højre side af brystkassen. Undersøgte føler ikke han kan få luft nok ned i højre lunge i visse situationer fx ved nys, når han gaber eller når han bliver forpustet fx ved løb.
Læsning medfører øget hovedpine og træthed, og undersøgte har også svært ved at huske det han læser. Undersøgte har aldrig været den store læser men læser nu aldrig noget længere. Undersøgte har computer og læser lidt nyhedsspots på denne hver dag i max 10 minutter af gangen. Undersøgte kan køre bil. Har en høj bil, som er let at komme ind og ud af. Ved længere ture > 400 km (fx op igennem Sverige) må der holdes pauser, og køreture til sydeuropa er med overnatning undervejs.
Før ulykken kunne undersøgte passe sit arbejde som indehaver af en ...-forretning i 25 år. Undersøgte havde netop underskrevet en salgsaftale med ... inden ulykken, og der var planer om, at undersøgte skulle bestyre en ...-butik i ..., efter at han, ifølge aftalen, først skulle være ansat 6 mdr. i egen solgte butik. Ulykken med efterfølgende sygemelding kom i løbet af de 6 måneder, og da undersøgte aldrig kom igang igen udløb aftalen i ... Før ulykken dyrkede undersøgte taekwondo på motionsplan (dvs uden kampe) og kunne spille fodbold uden gener. Smerterne efter ulykken afholder undersøgte fra deltagelse i fodbold eller taekwondo. Undersøgte oplyser at have taget 20 kg på efter ulykken.
Mhp tilbagevending til arbejdsmarkedet har undersøgte været i kommunale afklarings- og udviklingsforløb med et stort indhold af fysioterapeutisk instrueret træning og med to arbejdsprøvninger, dels i postomdelingen på ... Sygehus og dels i kontormiljø i … [firma]. Siden 1. marts har undersøgte fået førtidspension og går nu hjemme. Undersøgte holder sig igang med en daglig gåtur på ca 1,5 km, uden øgning af symptomerne. Resten af dagen går med

huslig rengøring i små bidder. Undersøgte ordner vasketøj og indgår på skift i madlavningen og holder familiens lille have. Afholder sig fra hækklipning, fejning, skovlearbejde samt flytning af tunge havekrukker, og det er heller ikke undersøgte, der, som før ulykken, skifter hjul på familiens bil.
Undersøgte indtager daglig smertelindrende medicin for smerterne (Panodil Retard og Ibuprofen) og ligger ned hver dag ca. 30-45 min i en sækkestol
...
Konklusion
På basis af tilsendte sagsakter, undersøgtes oplysninger og egne objektive fund vurderes det, at undersøgtes klager stemmer overens med de objektive fund som følge af nakkebrud, nakkevrid, kravebensbrud, ribbensbrud og lungekvæstelse opstået ved trafikulykke ca. 5 år tidligere.
Det vurderes, at vedvarende regelmæssige udstrækningsøvelser af nakken er vigtig. Der tilrådes daglig motion, således at vægten justeres/stabiliseres. Derudover vurderes der ikke at være yderligere behandling eller træning, der ville kunne bedre tilstanden væsentligt, og tilstanden som april 2011 i en periode var forværret, er ikke bedret siden 2007. Funktionsevnen vurderes som varigt nedsat i moderat grad. Der vurderes at være varige skånehensyn i forhold til nakke-, ryg- og skulderbelastning med undgåelse af tunge løft, skub og træk, undgåelse af gentagne foroverbøjninger og vrid i nakkerygsøjlen, undgåelse af længerevarende læsning eller PC-koncentration samt mulighed for skiftende arbejdsstillinger og regelmæssige pauser. Undersøgte kan ikke se sig selv på arbejdsmarkedet længere, og kommunens udviklingsarbejde har ikke muliggjort en arbejdsmarkedstilknytning. Det er usikkert, om der ved arbejdsprøvningerne har været etableret de relevante skånehensyn."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring, jævnfør 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3, og for denne del gælder reglerne i stk. 1."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet efter en samlet bedømmelse af sagen, at det ikke er bevist, at klagerens erhvervsevne er eller har været nedsat til en 1/3 efter den 1/11 2008. På det foreliggende grundlag kan nævnet derfor ikke kritisere selskabets afgørelse.

14. 84.299

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels